

◆ Israelske soldater patruljerer i Gaza. "Vi ved fra andre konflikter, at der er brug for ledere til at få befolkningen til at acceptere smertefulde indrømmelser og til at tøje voldelige modstandere. Og der er voldsparate ballademagere på begge sider af konflikten," siger professor Andreas Wimmer. – Foto: AFP/Ritzau Scanpix

Der er en model for en fredelig fremtid for Mellemøsten

Andreas Wimmer, en af verdens førende eksperter i etniske konflikter, betoner, at selv langvarige konflikter med tiden finder en ende. Tostatsløsningen vil være den rigtige for Israel og palæstenserne, siger han

interview

Minna Skau skriver fra USA
slau@k.dk

Der er i verdenshistorien ingen konflikter helt som den aktuelle omkring Gaza. Men der er alligevel så rigeligt med eksempler på andre konflikter, der kan bruges til at drage paralleller, finde mønstre og drage lektier, der også kan bruges i Mellemøsten.

Og alle konflikter har én ting til fælles: De finder en dag en ende. Sådan lyder det forsigtigt optimistiske budskab fra en af verdens førende eksperter i nationalisme og etniske konflikter, schweizisk-født Andreas Wimmer, der er professor i sociologi og politisk filosofi ved Columbia University i New York.

"Intet varer evigt, så der vil komme en løsning i den forstand, at de aktive kampe på den ene eller den anden måde hører op. Men det kan være en mere eller mindre acceptabel løsning, hvis man ser på det ud fra et bredt, liberalt menneskerettighedsperspektiv," siger han.

Wimmer foregår ikke at have en krystalkugle med et klart billede af et fremtidigt fredeligt Mellemøsten, og han er heller ikke ekspert i den del af verden. Men han taler med autoritet på baggrund af omfattende sammenlignende studier af andre religiøse, etniske, territoriale og politiske konflikter.

Flere dårlige løsninger

Der er flere måder, konflikter kan finde deres afslutning på. Men Wimmer afslører de fleste som unacceptable for parterne selv eller for det internationale samfund.

En løsning kunne være det, han kalder omfattende befolkningsudveksling. Det er det, der i folkeretten også er kendt som etnisk udrensning, hvor en hel befolkningsgruppe bliver drevet ud af et område. Ikke at forveksle med folkedrab, hvor målet er at slå alle ihjel.

Den etniske udrensning er målet for højrefløjnen i den israelske regering, der henholder sig

til fortællingen om jødernes tilbagevenden til det forjættede land efter 2000 år. Men det er ikke en model, Wimmer ser som holdbar i 2024.

"At forsøge at få folk til at flygte ved at udstå civile for vilkårlig vold er selvfølgelig én måde at afslutte en konflikt på. Men det ville ikke føre til en holdbar fred. Israel ville blive helt isoleret internationalt, for jeg tror ikke, at den amerikanske opbakning til Israel ville kunne overleve den løsning. Og så får man en international konflikt, hvor de arabiske lande ikke kan blive på den fredsurs, de har fulgt de seneste 20 år," siger Wimmer.

Han ser heller ingen grund til at tro, at Israels arabiske naboer vil byde de palæstinske flygtninge velkommen som statsborgere med fulde rettigheder. Indtil videre er det kun Jordan, der har gjort det i nogen grad. De arabiske nabolandes grundstrategi er at holde den palæstinske konflikt i live.

Der er også den modsatte model, nemlig Hamas' erklærede mål om et etnisk renslet Palæstina uden jøder.

"Det er heller ikke hverken moralsk acceptabelt eller praktisk sandsynligt. Det er umuligt på grund af Israels militære styrke og dets nuværende alliancer med Vesten. Så det er heller ikke en sandsynlig politisk løsning inden for den nærmeste fremtid," siger Wimmer.

Han bemærker, at palæstenserens kamp ofte bliver sammenlignet med andre anticolonialistiske oprør. Men i modsætning til for eksempel fransk-algeriere, der kunne tage hjem til Frankrig, har mange israelere i dag ikke noget sted at "tage hjem til". For selv om mange har dobbelt statsborgerskab i USA eller europæiske lande, har hovedparten af den israelske befolkning i dag rødder i arabiske lande, der ikke vil byde dem velkommen.

Trods de høje tabstal på palæstinske side og daglige rapporter om død og adskillige tusen mennesker der ikke er på en situation, hvor den ene part på et tidspunkt løber tør for våbenforening. Dels fordi det ser ud til, at Israel ikke i særlig høj grad rammer Hamas' krigere. Og dels fordi han ikke kender eksempler fra verdenshistorien på, at den ene part løber tør for soldater.

En eller to stater

Det efterlader ifølge Wimmer to modeller for en holdbar løsning på konflikten i Mellemøsten: én stat eller to stater.

Bege kræver, at man løser selve konflikten grundlæggende, som ifølge Wimmer er den ekstreme form for diskrimination af palæstenserne i de besatte områder, hvor de mangler selv de mest grundlæggende rettigheder som statsborgere i et land.

Det er en version af kolonihæredømme, som ligner for eksempel fortidens Ghana, da landet var juridisk, militært og politisk styret fra London, men uden at ghaneserne var repræsenteret i den britiske regering. Og i tilfældet Palæstina foregår det i et internationalt politisk klisma, hvor den form for politisk undertrykkelse siden Anden Verdenskrig ikke har været anset som moralsk og juridisk acceptabelt.

Det er en version af kolonihæredømme, som ligner for eksempel fortidens Ghana, da landet var juridisk, militært og politisk styret fra London, men uden at ghaneserne var repræsenteret i den britiske regering. Og i tilfældet Palæstina foregår det i et internationalt politisk klisma, hvor den form for politisk undertrykkelse siden Anden Verdenskrig ikke har været anset som moralsk og juridisk acceptabelt.

Det er en version af kolonihæredømme, som ligner for eksempel fortidens Ghana, da landet var juridisk, militært og politisk styret fra London, men uden at ghaneserne var repræsenteret i den britiske regering. Og i tilfældet Palæstina foregår det i et internationalt politisk klisma, hvor den form for politisk undertrykkelse siden Anden Verdenskrig ikke har været anset som moralsk og juridisk acceptabelt.

Det er en version af kolonihæredømme, som ligner for eksempel fortidens Ghana, da landet var juridisk, militært og politisk styret fra London, men uden at ghaneserne var repræsenteret i den britiske regering. Og i tilfældet Palæstina foregår det i et internationalt politisk klisma, hvor den form for politisk undertrykkelse siden Anden Verdenskrig ikke har været anset som moralsk og juridisk acceptabelt.

Det er en version af kolonihæredømme, som ligner for eksempel fortidens Ghana, da landet var juridisk, militært og politisk styret fra London, men uden at ghaneserne var repræsenteret i den britiske regering. Og i tilfældet Palæstina foregår det i et internationalt politisk klisma, hvor den form for politisk undertrykkelse siden Anden Verdenskrig ikke har været anset som moralsk og juridisk acceptabelt.

Det er en version af kolonihæredømme, som ligner for eksempel fortidens Ghana, da landet var juridisk, militært og politisk styret fra London, men uden at ghaneserne var repræsenteret i den britiske regering. Og i tilfældet Palæstina foregår det i et internationalt politisk klisma, hvor den form for politisk undertrykkelse siden Anden Verdenskrig ikke har været anset som moralsk og juridisk acceptabelt.

Det er en version af kolonihæredømme, som ligner for eksempel fortidens Ghana, da landet var juridisk, militært og politisk styret fra London, men uden at ghaneserne var repræsenteret i den britiske regering. Og i tilfældet Palæstina foregår det i et internationalt politisk klisma, hvor den form for politisk undertrykkelse siden Anden Verdenskrig ikke har været anset som moralsk og juridisk acceptabelt.

Det er en version af kolonihæredømme, som ligner for eksempel fortidens Ghana, da landet var juridisk, militært og politisk styret fra London, men uden at ghaneserne var repræsenteret i den britiske regering. Og i tilfældet Palæstina foregår det i et internationalt politisk klisma, hvor den form for politisk undertrykkelse siden Anden Verdenskrig ikke har været anset som moralsk og juridisk acceptabelt.

Det er en version af kolonihæredømme, som ligner for eksempel fortidens Ghana, da landet var juridisk, militært og politisk styret fra London, men uden at ghaneserne var repræsenteret i den britiske regering. Og i tilfældet Palæstina foregår det i et internationalt politisk klisma, hvor den form for politisk undertrykkelse siden Anden Verdenskrig ikke har været anset som moralsk og juridisk acceptabelt.

Det er en version af kolonihæredømme, som ligner for eksempel fortidens Ghana, da landet var juridisk, militært og politisk styret fra London, men uden at ghaneserne var repræsenteret i den britiske regering. Og i tilfældet Palæstina foregår det i et internationalt politisk klisma, hvor den form for politisk undertrykkelse siden Anden Verdenskrig ikke har været anset som moralsk og juridisk acceptabelt.

FOTO: COLUMBIA UNIVERSITY

Andreas Wimmer

Født i Schweiz den 3. oktober 1962.

Professor i sociologi og politisk filosofi på Columbia University i New York.

Blandt verdens førende eksperter i nationsbygning og etniske konflikter.

Forfatter til flere bøger, heriblandt den prisbelønnede "Nation Building: Why Some Countries Come Together While Others Fall Apart" (2018).

Intet varer evigt, så der vil komme en løsning i den forstand, at de aktive kampe på den ene eller den anden måde hører op.

ANDREAS WIMMER, PROFESSOR I SOCIOLOGI OG POLITISK FILOSOFI OG EKSPERT I NATIONALISME OG ETNISKE KONFLIKTER

ing. Og premierminister [Benjamin] Netanyahu har interesse i at forlænge konflikten, for det er den eneste måde, han kan bevare magten på. Så det vil ikke være Israels nuværende regering, der kan bringe os til en holdbar løsning."

"Det samme må man desværre sige om det palæstinske Fatah, som har meget lidt opbakning i befolkningen. Der er brug for en revolution eller udskiftning i Fatah, så de folk, som Fatah-leder [Mahmoud] Abbas systematisk har marginaliseret, kommer til magten. Vi ved fra andre konflikter, at der er brug for ledere til at få befolkningen til at acceptere smertefulde indrømmelser og til at tøje voldelige modstandere. Og der er voldsparate ballademagere på begge sider af konflikten," siger Wimmer.

Det er mange forbehold og betingelser. Og meget, der skal falde i hak for en tostatsløsning. Derfor er det heller ikke realistisk, at parterne klarer det selv. Her peger Wimmer især på USA og behovet for et skift i amerikansk udenrigspolitik, så USA øger presset på Israel og trækker støtten til enhver israelsk regering med den altvædsende bosættelsespolitik, og som ikke er klar til at søge en fredsløsning med to stater.

Status quo betyder ikke sikkerhed

Ret beset kunne tiden for et strategisk kursskifte være moden nu, hvor Rusland er svækket og travlt optaget i Ukraine, og hvor verdens anden dominerende magt, Kina, ikke synes at være engageret i regionen.

Det er ifølge Wimmer en illusion at tro – som tidligere præsident Donald Trump gjorde – at man kan tæmme konflikten ved at sikre palæstenserne økonomisk vækst uden også at forholde sig til deres politiske mål. Han mener ikke, at man kan slette den nationale bevidsthed, palæstenserne har opbygget som folk over det seneste halve århundrede. Så en kombination af flere faktorer kan føre til det spark, der sætter en ny proces i gang.

"Sparket kan være det magtskifte, Hamas' vold fører med sig i Israel, hvor man indser, at status quo ikke betyder sikkerhed – og så en amerikansk politikændring, der øger presset på Israel ved ikke længere at udskrive blankochecks, sådan som man har gjort i de seneste 20 år," lyder Wimmers bud.

"Hamas vil aldrig være i stand til at slippe af med Israel som helhed. Det kan ske. Om det så er det mest sandsynlige slutresultat lige nu, ved jeg ikke. Men der er i det mindste et glimt af håb," siger Andreas Wimmer.